

• VERBOND VAN BELGISCHE TUINBOUWCOÖPERATIES •

2021

JAARVERSLAG

1

Over het VBT

Het VBT
p. 6

Organisatie
p. 14

Leden
p. 16

**Aanvoer &
omzet 2021**
p. 18

2

Hoofdpunten 2021

**Het Europese Gemeenschappelijk
Landbouwbeleid en GMO**

p. 28

Promotie

p. 30

**Responsibly Fresh Goodness
by nature**
p. 32

Markttoegang derde landen
p. 36

Woord vooraf

TUSSEN AMBITIE EN KWETSBAARHEID

Ambitie en kwetsbaarheid: dat is waartussen de wereld van groenten en fruit zich in 2021 bewoog. De ambitie van de producentenorganisaties om altijd beter te doen bleef ook dit jaar overeind. Na het onwaarschijnlijke jaar 2020 met een omzetgroei van 9%, steeg ook in 2021 de omzet van de PO's opnieuw met 4% tot ruim 1,1 miljard euro. Daarbovenop realiseerde Ingro, de coöperatieve telersvereniging voor diepvriesgroenten, een omzet van 108,3 miljoen euro (+4,5%). Ronduit een topprestatie, aangezien deze organisaties opnieuw moesten afrekenen met de onvoorspelbare uitdagingen van de COVID-19-pandemie.

Maar 2021 was niet alleen een jaar van gezonde groei, het legde ook de kwetsbaarheid van de groente- en fruitsector op verschillende terreinen bloot. De prijs van zowat alle basisgoederen nam spectaculair toe omwille van politieke conflicten en een wereldwijde schaarste van grondstoffen. De stijgende kosten voor energie, verpakkingen, transport, meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen en lonen vormden een ernstige bedreiging voor de rendabiliteit van de groente- en fruitbedrijven – en van de volledige sector.

De groente- en fruitsector kreeg bovendien te kampen met nieuwe uitdagingen voor de export. Zo leidden geopolitieke conflicten in Wit-Rusland, Oekraïne en Noord-Afrika opnieuw tot het verlies van exportmarkten. Maar ook de eerste gevolgen van de Brexit zorgden voor onrust in het handelskanaal. De vaststelling dat de tuinders opnieuw de rekening van dergelijke conflicten gepresenteerd krijgen, blijft wrang. Toch bleven we actief inzetten op bestaande én nieuwe exportmarkten. De exportfocus op een diversiteit van product/land-combinaties is immers een must voor de duurzame ontwikkeling van de Belgische groente- en fruitsector. Ook op dit terrein namen we het voortouw – zowel in de voorbereiding van dossiers als in de internationale aanwezigheid.

Helaas bemoeilijkten ook verschillende plantenziektes, zoals het ToBRFV (Tomato brown rugose fruit virus), de teelt van groenten en fruit, en benadrukten ze de nood aan aangepaste gewasbescherming. Wij hopen dan ook dat de Europese politiek inziet dat een toolbox met effectieve gewasbeschermingsmiddelen zonder meer noodzakelijk blijft. Voor de groente- en fruitsector is het een evidentie om deze middelen duurzaam in te zetten met een minimale impact op het milieu, daar bestaat geen twijfel over.

We geloven sterk in een algemene Europese politiek en in de gemeenschappelijke Europese landbouwpolitiek in het bijzonder. Het Europees Parlement keurde dit jaar ook het nieuw Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) goed, met als centraal element de Nationale Strategieën die de lidstaten moeten opmaken om de ambities van het GLB concreet te realiseren. De hoge politieke klimaat- en milieumambities creëren kansen voor de groente- en fruitsector, die in het nieuw GLB als toonaangevende sector beschouwd wordt. Anderzijds daagt de EU ons ook uit om in de toekomst nog duurzamer te worden. We willen die uitdaging graag aangaan op voorwaarde dat de transitie fair, betaalbaar en realistisch is.

We zijn en blijven actief aanwezig op het nationale én internationale toneel en we bouwen mee aan een landbouwbeleid waarin de producent centraal staat, met aandacht voor het ruimere kader. We zijn er immers rotsvast van overtuigd dat duurzame ontwikkeling enkel kan slagen als er een goed evenwicht is tussen economische, ecologische en sociale duurzaamheid. Het doet ons deugd dat we voor deze inspanningen waardering krijgen op Europees niveau.

Samengevat, 2021 was een uitdagend jaar waarin we, ondanks onze kwetsbaarheid, onszelf zijn blijven uitdagen om steeds beter te doen.

We wensen je veel leesplezier.

Rita Demaré
Voorzitter

Luc Vanoirbeek
Algemeen secretaris

Het VBT

De naam van onze organisatie spreekt voor zich: we zijn een verbond, dat mensen en organisaties verbindt. Het coöperatieve gedachtegoed zit dan ook verweven in het DNA van al onze leden. Elke dag opnieuw slaan we bruggen tussen de leden onderling, maar ook naar de bredere samenleving.

We kijken met een open blik naar de wereld, want jezelf isoleren is niet meer van deze tijd. We zijn eerlijk en correct in onze vertegenwoordigingen, betrouwbaar in onze politieke contacten. Ons hoofddoel? Een sterk verbond zijn voor producentenorganisaties en hun leden in de groente- en fruitsector.

We volgen zowel de politieke, wetenschappelijke als maatschappelijke evoluties op de voet. Een van onze belangrijkste uitdagingen? Bedreigingen voor onze leden omzetten in kansen, op elk moment. De twee cruciale factoren hierbij: de juiste kennis en de ontwikkeling van een maatschappelijk draagvlak voor ons model van ondernemen.

Kennis en inzicht zijn onmisbaar in onze snel veranderende samenleving. We willen met onze jarenlange kennis, ervaring en inzichten de coöperatieve groente- en fruitsector optimaal laten functioneren, maar ook het nationale en internationale maatschappelijke en politieke debat ondersteunen.

Als verbond moeten we blijvend aandacht besteden aan een maatschappelijk draagvlak voor onze coöperatieve aanpak. We gaan het debat aan met de diverse – en vaak nieuwe – spelers in de samenleving, geven hen op die manier inzicht in onze werkwijze en dwingen ook respect af voor wat we doen.

SAMEN STAAN WE STERKER

Bij de producentencoöperaties – onze leden – staat samenwerking centraal. Daarom zetten we collectieve acties op touw. We moeten ons voortdurend afvragen: “Hoe gaan we samen zo efficiënt mogelijk vooruit?”

We streven ernaar om de logistieke keten, van producent tot consument, zo kort en vlot mogelijk te houden. Voor beide partijen is een coöperatie wel degelijk een meerwaarde: dankzij ons kunnen producenten gezamenlijk naar de markt, hebben ze altijd een afzetmarkt en krijgen ze inzicht in hun klanten. Consumenten in binnen- en buitenland zijn er op hun beurt zeker van dat ze steeds kwalitatieve producten kopen. Coöperaties investeren ook in innovatie en ontwikkeling. Zo hebben we in Vlaanderen een uitgebreid systeem van proeftuinen en onderzoeksinstellingen die voor een aanzienlijk deel door hen worden gefinancierd. Hierdoor behouden we onze voorsprong op andere productieregio's.

COÖPERATIES WERKEN AAN DUURZAAMHEID

- 1 Ten eerste is er de **economische duurzaamheid**. We zorgen ervoor dat producenten samen naar de Europese markt kunnen om zo hun positie binnen de voedingsketen te versterken. Er zijn immers heel weinig afnemers tegenover enorm veel relatief kleine aanbieders.
- 2 Een tweede vorm is de **ecologische duurzaamheid**. Hiervoor zetten we sterk in op voorlichting en vorming. Het doel: steeds een optimaal product aanbieden met een minimale milieu-impact.
- 3 Een derde pijler is de **sociale duurzaamheid**. Zo zetten onze producentenorganisaties zich in om via een efficiënte keten het voedselverlies maximaal te beperken. Is er toch nog overschot? Dan geven we dat onder andere aan sociale instellingen.

Tenslotte moeten we meer durven. Binnen de sector moeten we het coöperatieve gedachtegoed meer onder de aandacht brengen, want we zijn ervan overtuigd dat onze samenwerking onze sterkte is. Samen is onze draagkracht groter, samen kunnen we meer aan. Dat bewijst de sterke omzetstijging van al onze coöperaties. Coöperaties zijn niet voorbijgestreefd. Integendeel: in allerlei sectoren blijven coöperatieve initiatieven ontstaan.

Laten we teruggaan naar onze roots. Laat onze organisatie en afzetstructuur een voorbeeld zijn voor buitenlandse telers. Laten we samen trots zijn. **Want samen staan we sterker, dát is onze grote meerwaarde.**

VERTEGENWOORDIGING

Als sectororganisatie vertegenwoordigen we onze leden in tal van organisaties in binnen- en buitenland. We gaan in overleg met relevante partijen, duiden gezamenlijke standpunten en verdedigen de belangen van onze leden bij:

Het directoraat-generaal Landbouw en plattelandsontwikkeling (DG AGRI) van de Europese Commissie

- de Civil dialogue group (CDG) on Horticulture, Olives and Spirits
- de Civil dialogue group (CDG) on Unfair Trading Practices
- de Working Group on Apples & Pears, Expert Group on Apples & Pears, Forecast Group on Apples & Pears
- de Working Group on Tomatoes, Expert Group on Tomatoes, Forecast Group on Tomatoes

De federale overheidsdiensten

- het Raadgevend Comité van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV)
- de Taskforce Export Agrifood onder leiding van de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken
- de Adviesraad en het Plantenfonds van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD Volksgezondheid)

Het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid

- de Werkgroepen Gewasbescherming Kleine Teelten
- de Werkgroepen Oogstramingen
- de Raad van het Vlaams Fonds voor Landbouw en Visserij
- de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV)
- de Sectorgroepen IPM

Onderzoek

- Optiflux
- het Vlaams Centrum voor Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT)

Promotie

- het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)

De kwaliteitssystemen

- GLOBALG.A.P.
- Qualität und Sicherheit (QS)
- Vegaplan

De agro-voedingsketen

- het Assemblée des Régions Européennes Fruitières, Légumières et Horticoles (AREFLH)
- Comeos
- het Overlegplatform voor de Verwerking van en handel in de Plantaardige Grondstoffen en producten (OVPG)

Verder in het binnenland

- GS1 Belgilux
- het Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw (KDT)
- de Nationale Raad voor de Coöperatie (NRC)

Internationaal

- Copa-Cogeca – de Working Group Fruit & Vegetables
- Freshfel Europe
- de World Apple and Pear Association (WAPA)

DIENSTVERLENING

Als sectororganisatie staan we ten dienste van de aangesloten leden. Onze dienstverlening omvat een ruime waaier aan activiteiten.

Datamanagement

Door middel van databeheer informeren we diverse partijen over de marktontwikkelingen in de groente- en fruitsector. De VBT-database wordt door de leden dagelijks aangevuld met verkoopvolumes en marktprijzen. In de werkgroep Oogstramingen Fruit en Oogstramingen Groenten van de Vlaamse overheid geven we jaarlijks een overzicht van productiearealen en -volumes en maandelijks een overzicht van hardfruitvoorraden. Internationale data worden uitgewisseld binnen de World Apple and Pear Association (WAPA). We stellen de informatie in eerste instantie ter beschikking van de leden-producentenorganisaties en de aangesloten producenten. Er worden ook regelmatig bijdragen geleverd aan de Vlaamse overheid en in de pers – in de publicaties Boer&Tuinder, Fruit en Proeftuinnieuws.

Administratieve beheer

We staan in voor het administratief beheer van de simultaanverkoop en het thuiskoopsysteem. Dankzij de simultaanverkoop kunnen op de onderling elektronisch verbonden veilingen dezelfde producten gelijktijdig verkocht worden en met het thuiskoopsysteem kunnen kopers aankopen vanop afstand. We beheren een bestand van kopers die uniek geïdentificeerd zijn bij alle aangesloten veilingen. We zijn als verbond ook aangesloten bij GS1 Belgilux en beheren voor onze leden GTIN-codes voor verpakte groenten en fruit, samengesteld volgens de GS1-standaarden. Via de My Product Manager tool van GS1 stellen we de verpakkingsinformatie elektronisch ter beschikking van retailers en consumenten.

Onderzoeksprojecten

We zijn betrokken bij tal van onderzoeksprojecten. In 1997 richtten we samen met de KU Leuven het Vlaams Centrum voor Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT) op, een onderzoeksinstelling die zich focust op naooogsttechnologie. In 2021 waren we medeoprichter van Optiflux, een spin-off van KU Leuven, dat innovatieve methoden voor de bewaring van fruit ontwikkelt. Samen met onze leden zijn we ook vertegenwoordigd in de gebruikersgroepen van een twintigtal landbouw (LA)-trajecten. De onderzoeksprojecten worden gesteund door het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) en door sectorfinanciering, voor een deel afkomstig van onze producentenorganisaties.

Coördinaties

Samen met het Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw (KDT) coördineren we het sectorale monitoringplan voor residuen van gewasbeschermingsmiddelen, contaminanten-zware metalen en microbiologische contaminatie. De leden voeren de monitoring uit in het kader van extern gecontroleerde kwaliteitssystemen. In 2021 leidde de PFAS-verontreiniging rond Zwijndrecht tot bijkomende specifieke analyses. Verder werkten we een alternatief uit voor de vooroogstcontrole, die op korte termijn uit de Belgische wetgeving zal worden geschrapt. We namen samen met de betrokken leden en onderzoeksinstellingen deel aan een begeleidingscomité voor de opvolging van het Tomato brown rugose fruit virus (ToBRFV).

We coördineren voor onze leden de wettelijke verplichtingen inzake afvalpreventie van verpakkingen: we zijn aangesloten bij Fost Plus en Valipac en om de drie jaar stellen we een sectoraal preventieplan voor verpakkingsafval op. In 2021 maakten we een tussentijdse evaluatie van het sectoraal afvalpreventieplan 2019-2022. We volgden ook actief de lokale en internationale wettelijke ontwikkelingen rond verpakkingen en etikettering, in het bijzonder voor stickers op groenten en fruit. In 2021 hebben we ons als ondersteunende partij aangemeld voor het initiatief van de Vlaamse overheid Green Deal Anders Verpakt en namen we actief deel aan de Werkagenda Naar een circulaire voedselketen, gecoördineerd door de Vlaamse overheid (Departement Landbouw en Visserij en OVAM).

“

DUURZAAMHEID IS ALTIJD IN BEWEGING – EN DUS NOOIT AF. ALS WE VERDER GEDREVEN BLIJVEN SAMENWERKEN, ZULLEN WE ER ZEKER OP VOORUIT GAAN.

Rita Demaré
Voorzitter VBT

OPVALLENDE CIJFERS

STERKSTE STIJGER
BIJ DE GROENTEN

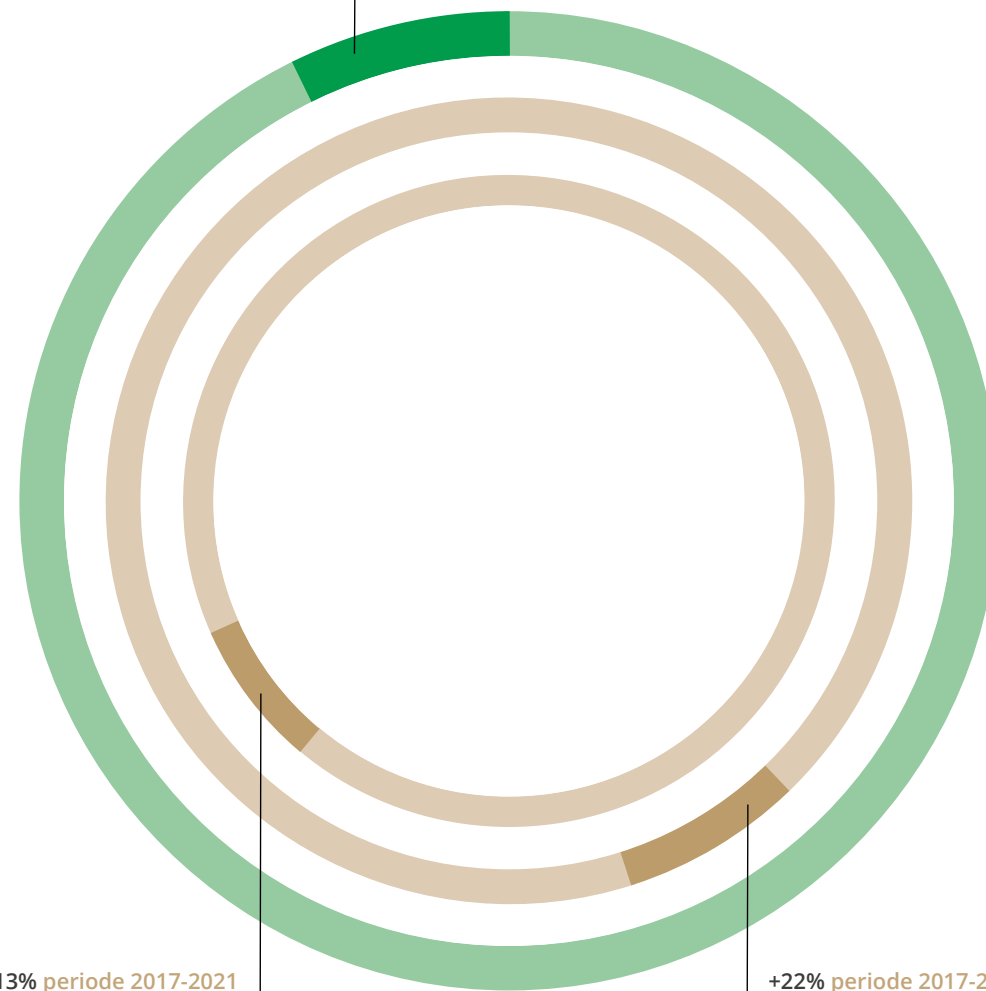
INHAALBEWEGING
BIJ FRUIT

€ 1.118.995.000
OMZET

TOTAAL

+ 19% periode 2017-2021

+13% periode 2017-2021

FRUIT

€ 389.749.000
OMZET

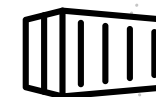
+22% periode 2017-2021

GROENTEN

€ 728.230.000
OMZET

MEXICO | WITLOOF COLOMBIA | APPELEN EN PEREN

NIEUWE
MARKTTOEGANG
2021

“

2021 WAS EEN UITDAGEND JAAR WAARIN WE, ONDANKS ONZE KWETSBAARHEID, ONSZELF ZIJN BLIJVEN UITDAGEN OM STEEDS BETER TE DOEN.

Luc Vanoirbeek
Algemeen Secretaris VBT

Organisatie

Als vereniging zonder winstoogmerk (vzw) geven we onze leden inspraak en zeggenschap via vertegenwoordigers in de algemene vergadering, de raad van bestuur en verschillende werkgroepen. In 2021 vond de algemene vergadering plaats op 25 mei – online conform de coronamaatregelen – en waren er traditiegetrouw ook zeven vergaderingen van de raad van bestuur, voorbereid binnen het bestuurscomité en gecoördineerd door de voorzitter en de algemeen secretaris. Specifieke dossiers worden met de leden behandeld in diverse werkgroepen. Het secretariaat, onder leiding van de algemeen secretaris, is verantwoordelijk voor onze dagelijkse werking.

Voorzitter

Rita Demaré

Ondervoorzitters

Dirk Bertels

Ludo Lousbergh

Dirk Van den Plas

Algemeen secretaris

Luc Vanoirbeek

Raad van bestuur

Philippe Appeltans

Guy Callebaut

Maarten De Moor

Paul Demyttenaere

Chris Devroe

Koen De Wit

Hilde Dhuyvetter

Marc Grauwels

Patrick Groven

Ilse Hayen

Dirk Jans

Jan Mertens

Danny Raskin

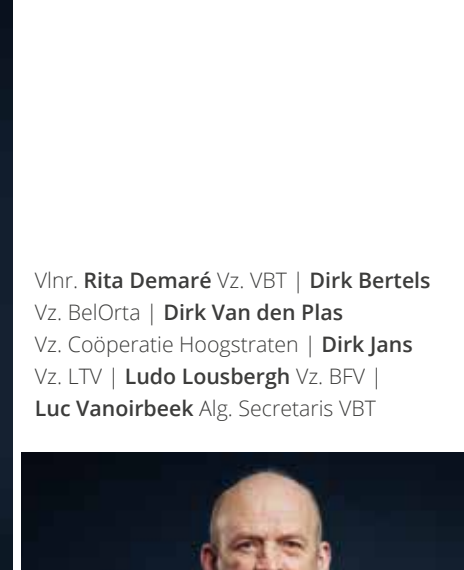
Hans Vanderhallen

“

ONS HOOFDDOEL?
EEN STERK VERBOND
ZIJN VOOR PRODUCENTEN-
ORGANISATIES EN HUN
LEDEN IN DE GROENTE- EN
FRUITSECTOR.

Rita Demaré

Voorzitter VBT

Leden

- 1

Belgische Fruitveiling (BFV)
Ludo Lousbergh | Voorzitter
Marc Grauwels | Directeur
T 011 69 34 11 | bfv@bfv.be
www.bfv.be
- 2

BelOrta
Dirk Bertels | Voorzitter
Philippe Appeltans | Directeur
T 015 55 11 11 | info@belorta.be
www.belorta.be
- 3

Coöperatie Hoogstraten
Dirk Van den Plas | Voorzitter
Hans Vanderhallen | Directeur
T 03 340 02 11 | info@hoogstraten.eu
www.hoogstraten.eu
- 4

European Fruit Co-operation (EFC)
Sjors Kruiper | Voorzitter
Ilse Hayen | Directeur
T 012 33 99 00 | info@efcfruit.com
www.efcfruit.com
- 5

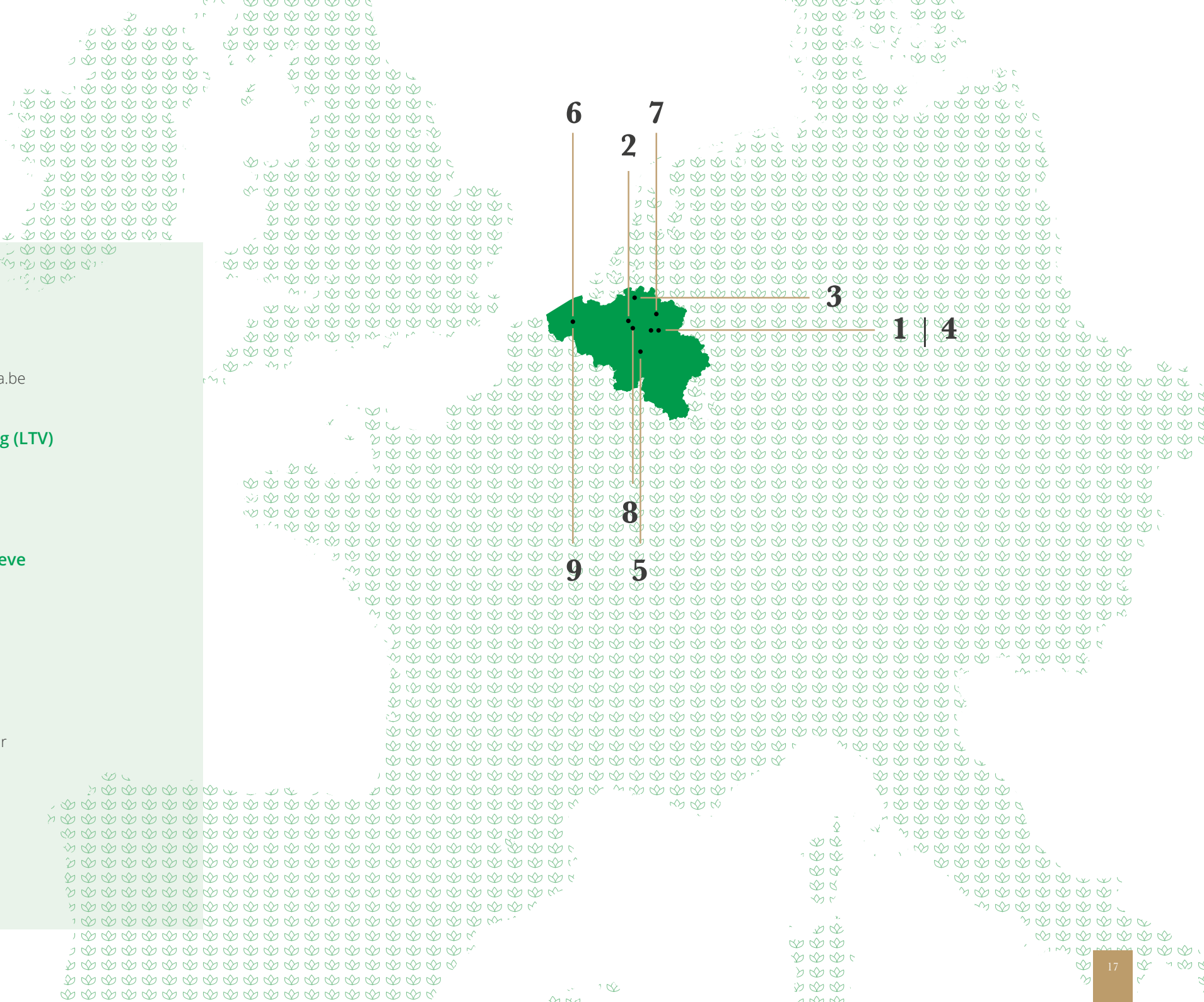
Groupement des Producteurs Horticoles de Fruits et Légumes du Namurois
Pascal Bolle | Voorzitter en afgevaardigd bestuurder
T 071 50 50 02 | info@crieedewepion.be
www.crieeauxfraises.be
- 6

Ingro
Johan Vanneste | Voorzitter
Hilde Dhuyvetter | Directeur
T 051 26 01 10 | info@ingrocvba.be
www.ingrocvba.be
- 7

Limburgse Tuinbouwveiling (LTV)
Dirk Jans | Voorzitter
Wilfried Jeurissen | Directeur
T 013 55 54 08 | info@ltv.be
www.ltv.be
- 8

Logistieke en Administratieve Veilingassociatie (Lava)
Didier Algoet | Voorzitter
Maarten De Moor | Directeur
T 015 50 42 50 | lava@lava.be
www.lava.be
- 9

REO Veiling
Rita Demaré | Voorzitter
Paul Demyttenaere | Directeur
T 051 23 12 11 | info@reo.be
www.reo.be

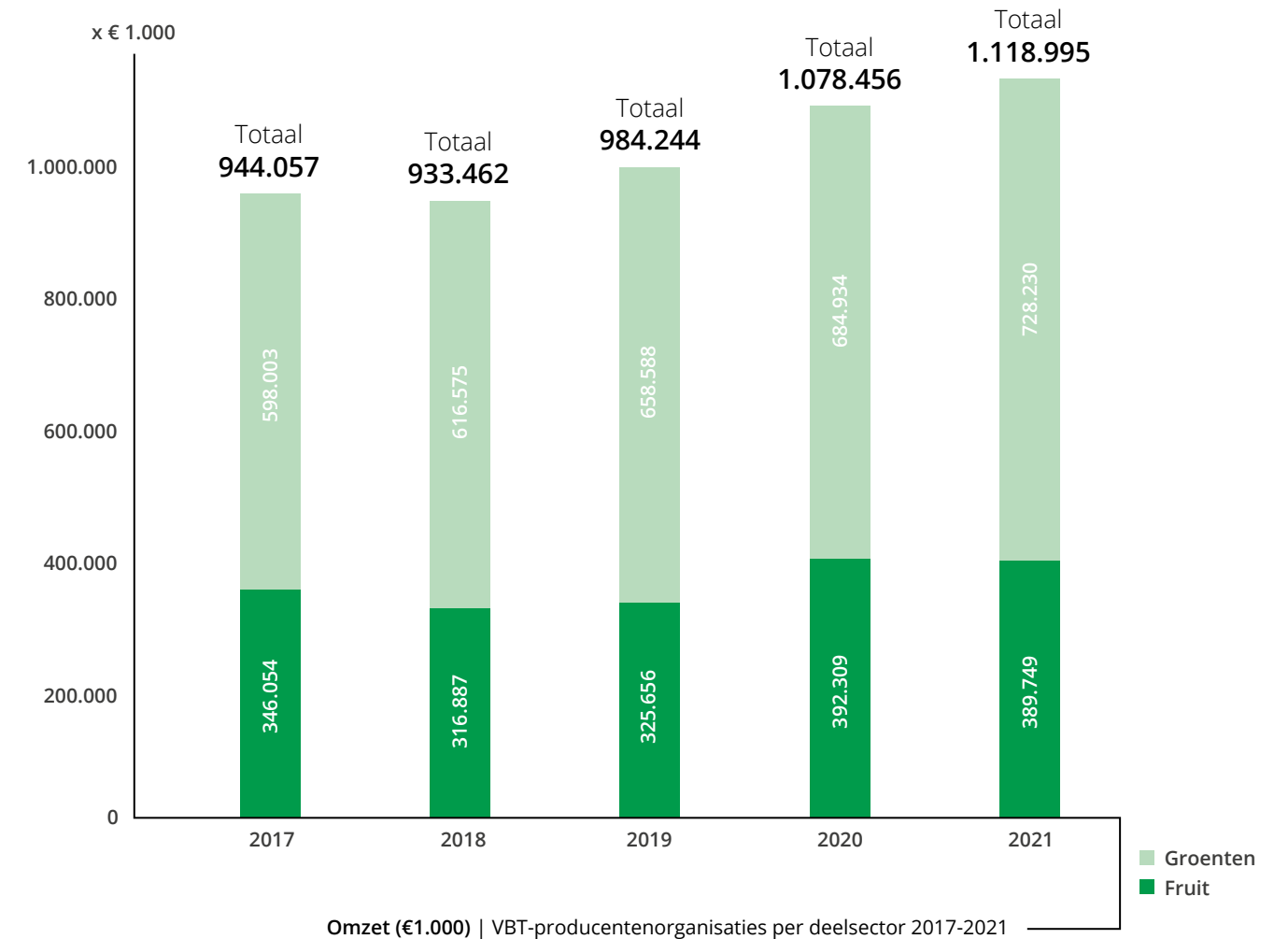

Aanvoer & omzet 2021

In 2021 daalde de aanvoer van onze producentenorganisaties met ongeveer 3% door een dalend productievolume. De aanvoer van groenten daalde sterk (-6,6%), voornamelijk toe te schrijven aan een lagere aanvoer van tomaten. Zowel de aanvoer van losse (-17 miljoen kg) als van trostomaten (-23 miljoen kg) daalde sterk in vergelijking met de sterke aanvoerstijging van 2020. Er werd in 2021 ook 6 miljoen kg prei minder aangevoerd, maar wel een stijgend aantal komkommers (+3 miljoen stuks). Bij de aanvoer van fruit viel de sterke daling van het volume appels op (-6 miljoen kg). Er werden wel meer peren (+21 miljoen kg) aangevoerd.

De omzet van groenten en fruit bedroeg 1.119 miljoen euro (+4%) en zette de gestage groei van de laatste jaren verder. Het aandeel groenten in de omzet bedroeg 65% (729 miljoen euro) en het aandeel fruit was 35% (390 miljoen euro).

Koploper onder de groenten in 2021: prei, met een sterke omzetstijging van 53%. Andere sterke stijgers waren losse tomaten en trostomaten, die ondanks een lagere aanvoer een omzetstijging van respectievelijk 12% en 13% realiseerden. Ook veldsla deed het goed met een omzetstijging van 18%. Dalers in 2021: bloemkolen (-27%), aubergines (-23%) en witloof (-23%).

Over het VBT

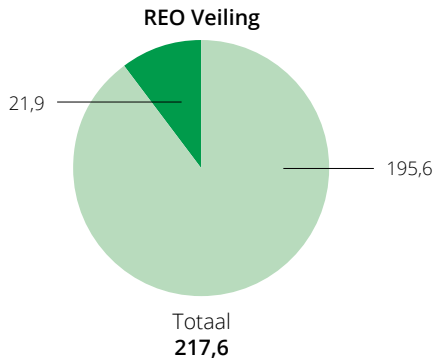
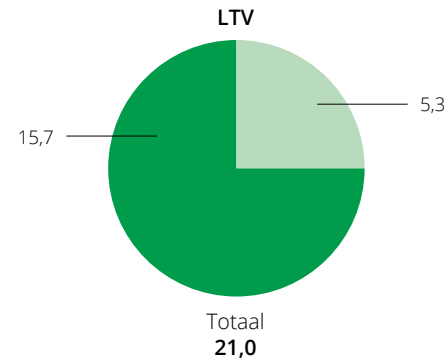
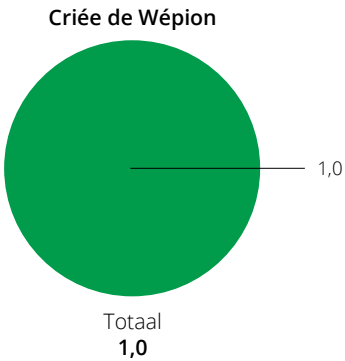
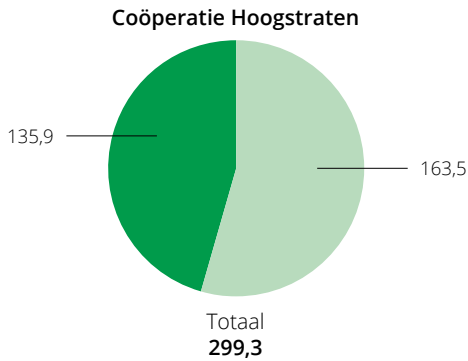
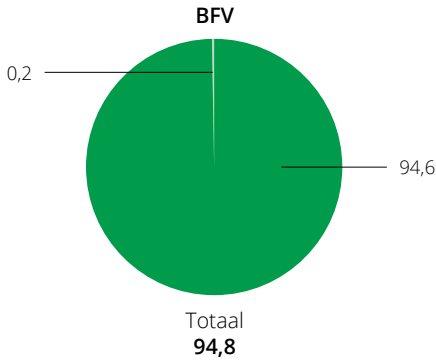
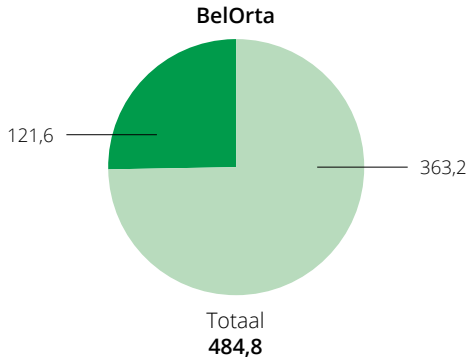
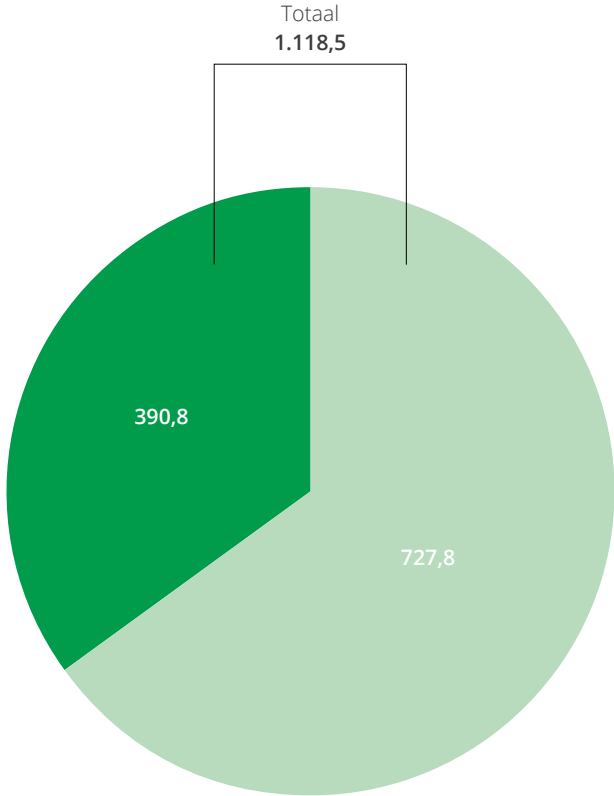
Voor de fruitsector is het beeld van 2021 algemeen positief voor aardbeien en peren. Voor appels was het een zeer moeilijk jaar omwille van zowel een lagere aanvoer (-6 miljoen kg) als een lagere prijs (-12%). De voorbije jaren waren voor de perenteelt extreem moeilijk door zowel weersomstandigheden als toproducties in een aantal andere Europese landen. Door de lage Europese perenoogst maakten de peren een inhaalbeweging met een omzetstijging van 11 % als gevolg.

Telersvereniging voor industriegroenten Ingro presteerde in 2021 opnieuw sterk – met een groei van 4% en een omzet van 108,26 miljoen euro.

Omzet (miljoen €) | VBT-producentenorganisaties per deelsector 2021

- Groenten
- Fruit

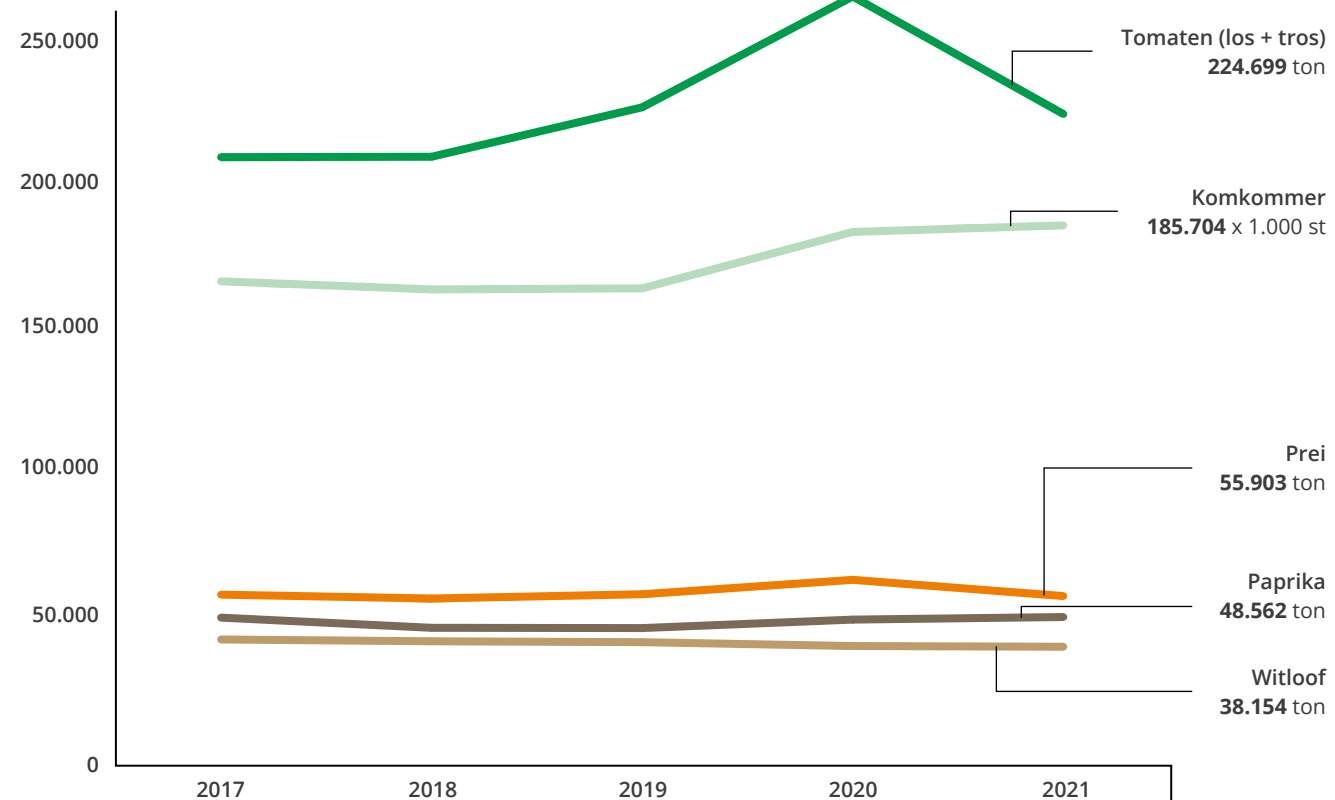
2020

										Aanvoer
48.433 ton	102.236 ton	7.935 ton	183.415 1.000 st	63.430 1.000 st	47.658 ton	192.113 ton	61.582 ton	265.859 ton	38.406 ton	Prijs
3,974 €/kg	0,493 €/kg	2,138 €/kg	0,282 €/st	0,392 €/st	1,221 €/kg	0,564 €/kg	0,538 €/kg	0,652 €/kg	1,544 €/kg	Omzet
192.473 x € 1.000	50.403 x € 1.000	16.965 x € 1.000	51.723 x € 1.000	24.864 x € 1.000	58.190 x € 1.000	108.352 x € 1.000	33.131 x € 1.000	173.340 x € 1.000	59.298 x € 1.000	
Totaal top 10 producten										€ 768.738.655

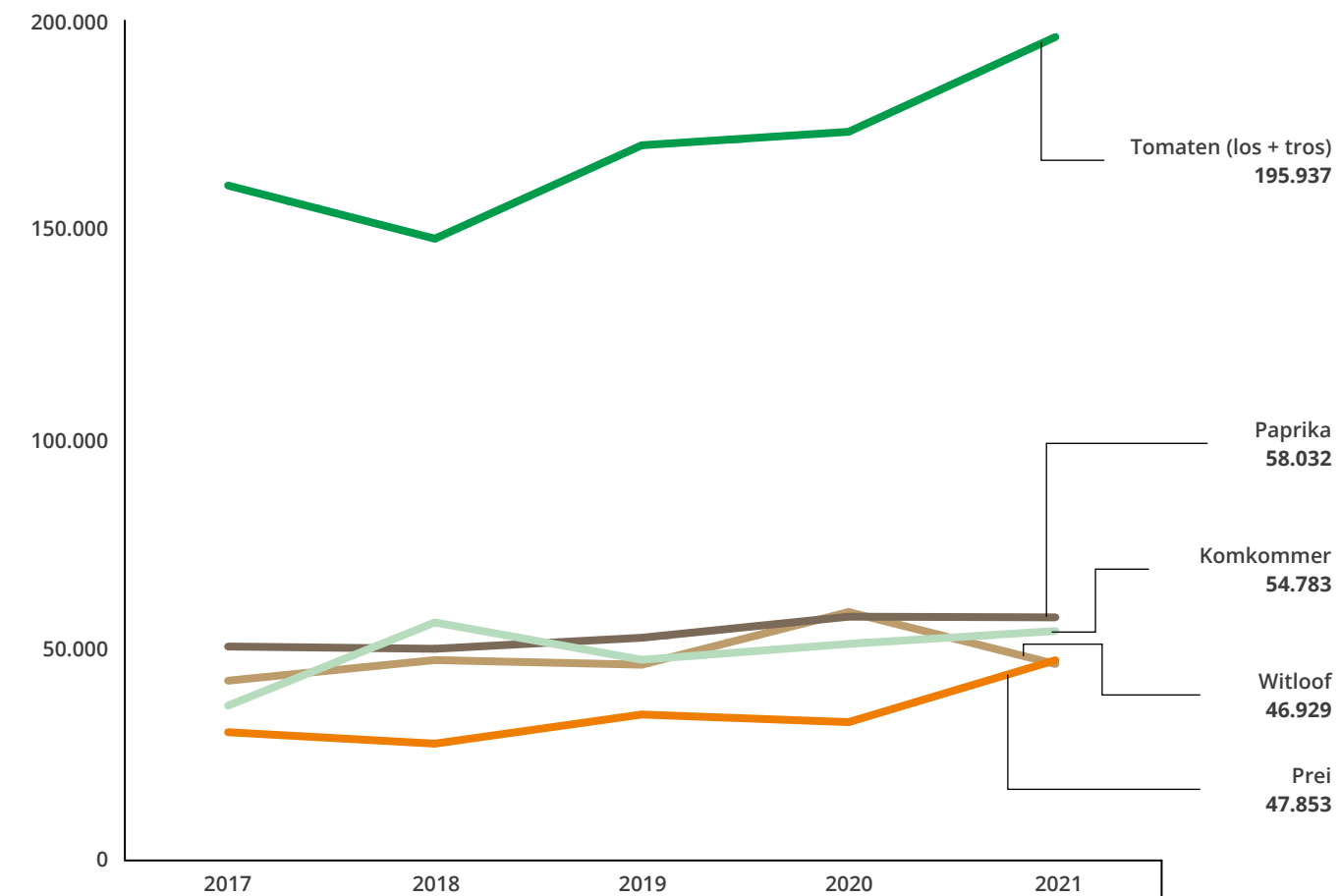
2021

										Aanvoer
49.954 ton	95.990 ton	7.168 ton	185.704 1.000 st	60.401 1.000 st	48.562 ton	212.937 ton	55.903 ton	224.699 ton	38.154 ton	Prijs
3,883 €/kg	0,433 €/kg	2,307 €/kg	0,295 €/st	0,390 €/st	1,195 €/kg	0,563 €/kg	0,856 €/kg	0,872 €/kg	1,230 €/kg	Omzet
193.972 x € 1.000	41.563 x € 1.000	16.536 x € 1.000	54.783 x € 1.000	23.556 x € 1.000	58.032 x € 1.000	119.884 x € 1.000	47.853 x € 1.000	195.937 x € 1.000	46.929 x € 1.000	
Totaal top 10 producten										€ 799.045.872

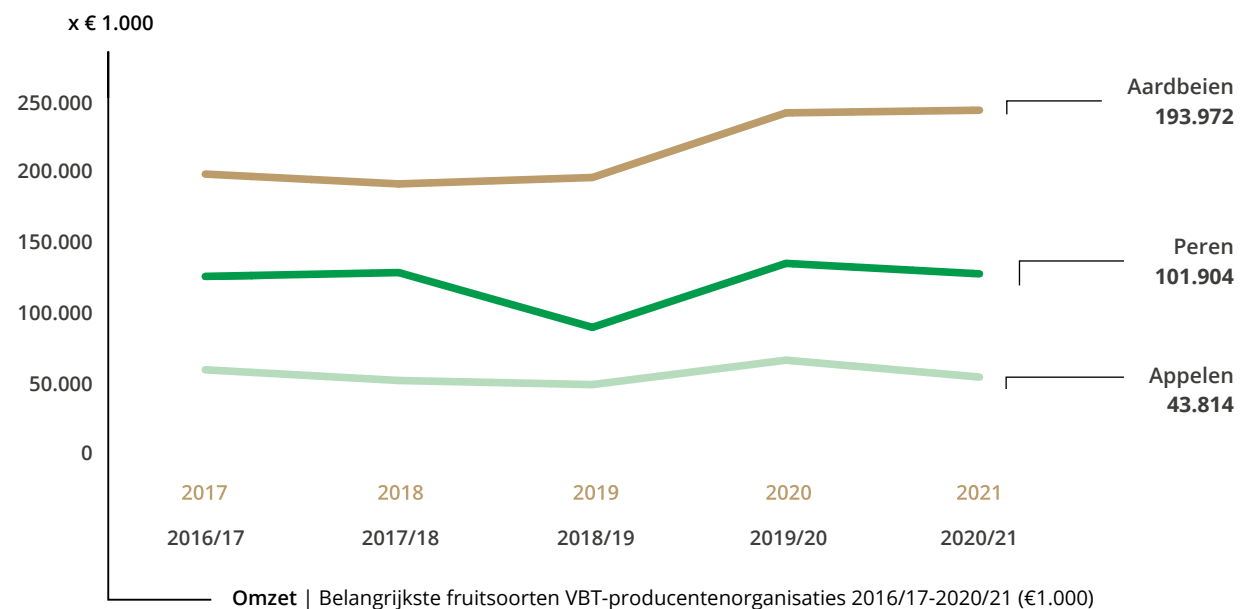
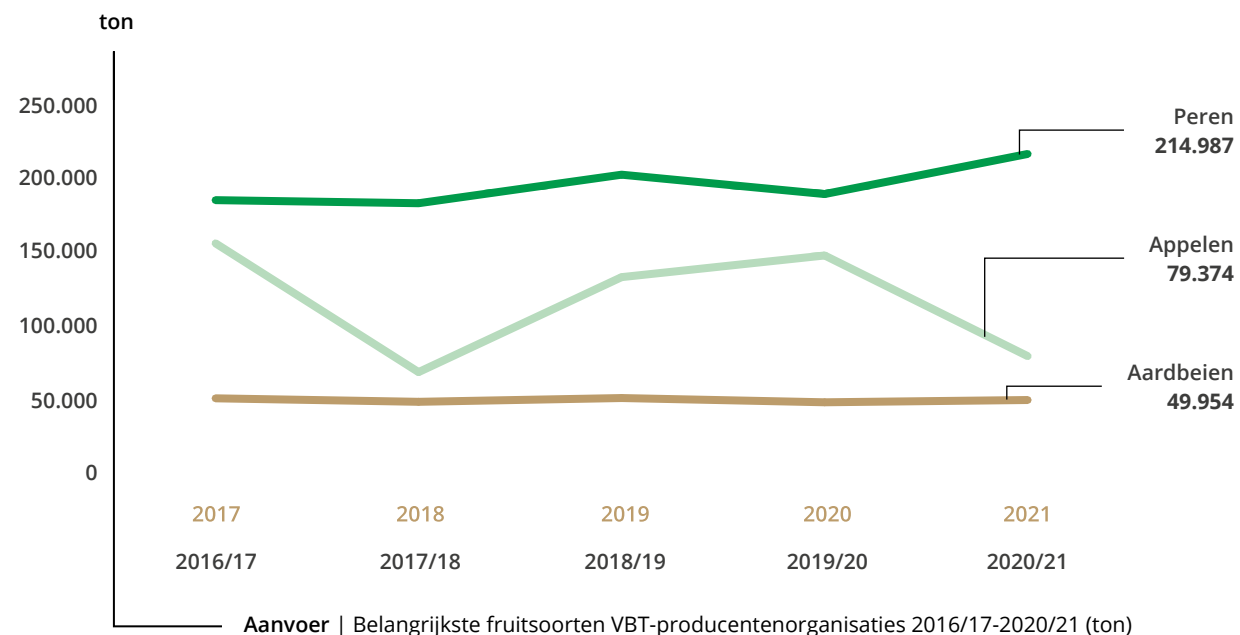

Aanvoer | Belangrijkste groentesoorten VBT-producentenorganisaties 2017-2021

Omzet | Belangrijkste groentesoorten VBT-producentenorganisaties 2017-2021 (€ 1.000)

“
Na het onwaarschijnlijke
jaar 2020 met een
omzetgroei van 9%,
steeg ook in 2021 de
omzet van de PO's
opnieuw met 4% tot ruim
1,1 miljard euro.

Het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en GMO

Groenten en fruit staan model voor de toekomst van het Europees landbouwbeleid

Eind november gaf het Europees parlement groen licht voor het nieuw Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Het oorspronkelijk doel van het GLB bestond uit drie belangrijke pijlers. Ten eerste moet het GLB ervoor zorgen dat er in de EU genoeg voedsel wordt verbouwd op een duurzame manier. Daarnaast moeten consumenten voor redelijke prijzen landbouwproducten kunnen kopen en moeten boeren een behoorlijk inkomen hebben. Deze drie pijlers blijven ook de basis voor het nieuwe GLB, dat in 2021 vastgelegd is, van start gaat op 1 januari 2023 en loopt tot eind 2027.

Nieuwe accenten op milieu en klimaat

De oorspronkelijke basis werd uitgebreid met nieuwe accenten. Zo zal er vanaf 2023 meer aandacht zijn voor klimaat- en milieuaspecten. Met de Europese Green Deal en de Farm-to-Fork-strategie wil de EU grote stappen zetten richting meer duurzaamheid en het voortouw nemen in de strijd tegen klimaatopwarming. Met andere woorden: Europa heeft de ambitie om op het vlak van duurzaamheid en in de strijd tegen de klimaatopwarming toonaangevend te worden in de wereld. De invulling van het GLB moet hier rekening mee houden.

Voor producentenorganisaties betekent dit concreet dat ze bij de invulling van de Operationele Programma's 15% milieu- en klimaatmaatregelen moeten voorzien.

Nieuw kader

Daarnaast krijgen de lidstaten en regio's meer vrijheid om via Nationale Strategische Plannen eigen accenten te leggen in het GLB. Hierdoor kunnen ze enerzijds hun accenten aanpassen aan de regionale behoeften, maar anderzijds houdt dit ook het risico in van toenemende onderlinge concurrentie van producenten in diverse lidstaten. Uiteindelijk moet de Europese Commissie toezien op de ontwikkeling van dit proces. Slechts 6% van de Europese boeren is jonger dan 35 jaar – een ronduit dramatische vaststelling. De EU wil sterk inzetten op de jonge generatie van boeren en besteedt 3% van het GLB specifiek aan deze doelgroep.

De EU voorziet voor de periode 2023-2027 een budget van 387 miljard euro voor al deze realisaties. Dit grote bedrag vertegenwoordigt toch slechts minder dan 1% van de totale belastingen in de EU, rekening houdend met een vermindering van het algemene GLB-budget met 3,9%, ondanks de extra opdrachten voor het GLB.

Producentenorganisaties staan model voor de verdere ontwikkeling van het GLB

Sinds 1996 bestaat er een Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) voor groenten en fruit. Doelstelling: het aanbod concentreren en zo de positie van de boer in de voedingsketen versterken. Daarnaast leveren de producentenorganisaties (PO's) ook extra ondersteuning op voor de producenten. Zo investeren de Belgische PO's jaarlijks ongeveer 2,7 miljoen euro in onderzoek en ontwikkeling. De EU maakt van dit GMO-systeem het model voor de andere landbouwsectoren, omdat dit GMO-model zijn bijdrage aan de veerkracht van de producenten wel degelijk bewezen heeft. Om dit te realiseren stelt de EU jaarlijks 830 miljoen euro ter beschikking – en geen kleiner budget zoals voor het algemene GLB. De PO's en hun leden zullen dus tot 2027 kunnen rekenen op de blijvende steun van de EU om hun ambities, en die van hun telers, waar te maken.

Promotie

Belgische groenten en fruit zijn wereldwijd bekend en gewild om hun kwaliteit. Als Belgische groente- en fruitsector zijn wij zeer afhankelijk van de export van onze producten. Voor die exportactiviteiten zijn contacten met plaatselijke afnemers op de exportmarkten cruciaal. Daarom zetten we samen met VLAM steeds sterk in op de actieve aanwezigheid op gespecialiseerde beurzen voor de handel in verse groenten en fruit.

Helaas zijn in 2020 en 2021 deze contactmomenten weggefallen, waardoor we onze producten niet meer fysiek tot bij onze afnemers konden brengen. Als compensatie heeft minister van Landbouw Hilde Crevits ons vorig jaar 40.000 euro geschonken om in een incubator een exportplatform uit te werken om onze contacten digitaal te blijven bereiken. Samen met VLAM en Lava hebben we het afgelopen jaar dan ook hard gewerkt aan een flexibel en gebruiksvriendelijk digitaal exportplatform. Op dit exportplatform presenteerden een aantal internationaal bekende experts interessante keynote speeches met hun visie op de evoluties in onze sector – vanuit hun eigen kennis en ervaring.

De troef van het digitale platform: interactiviteit. Bezoekers konden zich er informeren over de Belgische groente- en fruitteelt en een kijk nemen in de producten van de producentenorganisaties en exporteurs op de virtuele podia. Hierdoor kwamen ze onmiddellijk bij de juiste contactpersoon terecht en konden ze ook in deze COVID-19-tijden contacten leggen – een grote meerwaarde.

Vanuit het VBT gaan we steeds voor een collectief verhaal. Wij zijn er immers van overtuigd dat we ons samen sterker kunnen positioneren en ook de kosten en inspanningen kunnen delen. Bovendien denken we ook toekomstgericht en kiezen we resoluut voor een digitale tool. Wij zijn er immers van overtuigd dat virtuele beurzen op termijn een vaste plaats zullen innemen naast de fysieke beurzen.

We deden niet alleen inspanningen voor de exportincubator, maar zetten ook hard in op de promotie van groenten en fruit in eigen land. Zo waren er de campagnes om meer lokaal te kopen en werkten we actief mee aan de Voedsel verbindt boer & burger-campagne gelanceerd door minister van Landbouw Hilde Crevits. Samen met de PO's en fiere producenten werden we 'ambassadeurs' van deze campagne, die op een positieve manier de kwaliteit van lokaal geteelde producten in de verf wil zetten. Daarnaast richtten we ons op specifieke doelgroepen zoals jongeren, met campagnes die aansluiten bij hun leefwereld. Zo was er de Snack & Chill- en de Vegetables are the new sneakers-campagne voor scholieren en studenten.

Naast de afzet op onze eigen markt moeten we onze producten ook vooral kunnen afzetten op exportmarkten, die de laatste tijd sterk onder druk stonden omwille van politieke besluiten (Brexit) en geopolitieke conflicten. Samen met VLAM hebben we extra inspanningen gedaan om met de steun van Europa in 2021 exportondersteunende campagnes op te zetten in China, Brazilië en Duitsland/Oostenrijk, die voor 80% gefinancierd werden door de EU.

“

VANUIT HET VBT GAAN WE STEEDS VOOR EEN COLLECTIEF VERHAAL. WIJ ZIJN ER IMMERS VAN OVERTUIGD DAT WE ONS SAMEN STERKER KUNNEN POSITIONEREN EN OOK DE KOSTEN EN INSPANNINGEN KUNNEN DELEN.

Rita Demaré
Voorzitter VBT

Responsibly Fresh Goodness by nature

We hielden woord en publiceerden in 2021 ons duurzaamheidsrapport, zoals aangekondigd bij de lancering van Responsibly Fresh Goodness by nature. Helaas konden we dit niet persoonlijk voorstellen aan onze stakeholders. Alle stakeholders kregen wel een exemplaar toegestuurd en in een persbericht werd de inhoud van het rapport geduid.

Met het collectief project Responsibly Fresh Goodness by nature zetten wij, de producentenorganisaties en de producenten, onze inspanningen richting duurzame ontwikkeling verder. Nadat in 2018 een bilan werd opgemaakt van zes jaar Responsibly Fresh, betekende 2019 de effectieve start van Responsibly Fresh Goodness by nature, het vernieuwde project van de coöperatieve groente- en fruitsector. In 2020 en 2021 is intern hard gewerkt aan de invulling van dit project.

Responsibly Fresh Goodness by nature stelt drie pijlers centraal:

01. De **producenten kiezen bewust** voor een coöperatieve aanpak, want samen staan ze sterker.
02. Groenten en fruit zijn **van nature gezond**. Ze leveren een rijkdom aan smaken en dragen bij tot een gevarieerd voedingspatroon. De sector heeft daarbij aandacht voor voedselveiligheid en voedingsspaarzaamheid.
03. De sector zet in op **voortgang met aandacht voor de natuurelementen** – groenten en fruit worden geteeld met een minimale impact op het milieu en de omgeving.

HET PROJECT SLUIT AAN BIJ DE DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELSTELLINGEN (SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS OF SDG'S) VAN DE VERENIGDE NATIES.

In het rapport van 2021, opgesteld volgens de richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving van het Global Reporting Initiative (GRI), worden de acties en maatregelen toegelicht die de producentenorganisaties (PO's) en producenten uitvoerden. Wie wil deelnemen aan het project moet namelijk verplichtingen nakomen.

- 1 De PO's verlengden hun deelname aan het Voka Charter Duurzaam Ondernemen (VCDO). Omdat ze drie keer een VCDO-certificaat ontvingen binnen een periode van vijf jaar, er telkens tien acties positief geëvalueerd werden op minstens vier van de vijf pijlers (people, planet, partnerships, peace, prosperity) en er acties werden uitgevoerd binnen elk van de 17 SDG's, behaalden de PO's ook het internationale certificaat van de VN en CIFAL Flanders/UNITAR, nl. het SDG Pionier-certificaat.
- 2 De producenten beschikken blijvend over een geldig certificaat voor de Vegaplan Standaard voor de Primaire Plantaardige Productie en/of de GLOBALG.A.P. Integrated Farm Assurance (IFA)-standaard – een voorwaarde voor markttoegang.
- 3 De PO's werken ook aan de duurzame ontwikkeling van de arbeidsomstandigheden. Sinds 2017 worden de aangesloten producenten beoordeeld op de GLOBALG.A.P. sociale module GRASP (GLOBALG.A.P. Risk Assessment on Social Practice). Hieruit vloeide voort dat de PO's zich laten evalueren op de sociale module FIAS (Freiwillige QS Inspektion Arbeits- und Sozialbedingungen) van het Duitse kwaliteitssysteem Qualität und Sicherheit (QS).
- 4 Zowel de PO's als de producenten werden bevraagd op een aantal kernelementen van duurzame ontwikkeling. De gezamenlijke resultaten zijn per pijler en per SDG opgenomen in het duurzaamheidsrapport.

ENKELE KERNELEMENTEN UIT HET 2021 RAPPORT:

PIJLER 1

Coöperatief ondernemen is duurzaam ondernemen

01. De PO's realiseren tewerkstelling (1.142 FTE), omzet (ruim één miljard euro) en export.
02. De PO's hebben een belangrijke plaats en taak in de waardeketen – one-stop-shopping maakt de keten kort en efficiënt. Daarmee verbeteren de PO's het inkomen van de 3.400 coöperanten-producenten.
03. Het VBT treft verdere voorbereidingen voor de Zuidwerking, met het oog op de heropstart na de COVID-19-pandemie.

De algemeen secretaris van het VBT sloot het persbericht, naar aanleiding van de publicatie van het 2021 rapport, af met: Verder duurzaam ontwikkelen en vooral duurzaam verder ontwikkelen is wat wij, het VBT, samen met onze vijf leden-PO's en de 3.400 aangesloten producenten de voorbije jaren deden en waarop we de komende jaren verder inzetten. Duurzaamheid is altijd in beweging – en dus nooit af. Als we verder gedreven blijven samenwerken, zullen we er zeker op vooruit gaan.

Meer informatie op:
www.responsiblyfresh.eu.

PIJLER 2

Wat duurzaam is gemaakt, wordt gezond gesmaakt

01. De PO's stimuleren actief de consumptie van groenten en fruit – met vier miljoen euro promotiemiddelen binnen VLAM.
02. De PO's dragen voedselveiligheid en productkwaliteit hoog in het vaandel – 100% gevalideerde autocontrolesystemen bij de PO's en de producenten.
03. De PO's zetten in op de keten van waarde-behoud voor de één miljoen ton groenten en fruit. De PO's streven ernaar om het volledige gamma te verhandelen op de versmarkt, van aardbeien tot zurkel. Minder dan 2% van de aanvoer vindt geen afzet in het commerciële circuit en wordt gevaloriseerd via gratis bedeling (vooral aan de voedselbanken), of gaat richting veevoeding of naar composterings- en biogasinstallaties.
04. Accurate verpakkingen beschermen de producten en dragen bij tot voedings-spaarzaamheid. Er wordt gemiddeld 73 kg verpakkingsmateriaal gebruikt per ton product, waarvan 68 kg herbruikbare bedrijfsmatige, 4,2 kg eenmalige bedrijfsmatige en 700 gram eenmalige huishoudelijke verpakkingen. Bij deze laatste nam het aandeel papier en karton toe van 16% in 2018 tot 40% in 2020.

PIJLER 3

Vooruitgang met respect voor de natuurelementen

01. De PO's investeren voortdurend, collectief en individueel, in onderzoek en ontwikkeling – een twintigtal VLAIO-Landbouwtrajecten ontvangen jaarlijks sectorfinanciering.
02. Zowel de PO's als de producenten zetten in op waterspaarzaamheid. De producenten beschikken over tien miljoen m³ opslagcapaciteit voor hemelwater.
03. De PO's en de producenten gebruiken deels eigen elektriciteitsproductie – ruim 200 bedrijven met WKK's (warmtekrachtkoppeling) en 1.000 met zonnepanelen.
04. Diverse mogelijkheden om het energieverbruik te beperken worden toegepast en verder onderzocht. Bij 10% van de producenten gebeurt dit op basis van energiescans.
05. Bij de logistiek en mobiliteit worden duurzame alternatieven ingezet.
06. Vanuit het VBT volgen de PO's en de producenten de ontwikkelingen in de levenscyclusanalyse (LCA) op de voet.
07. Geïntegreerde gewasbescherming is reeds jarenlang de standaard.
08. De betrokken producenten gaan verantwoord om met de bodem.
09. De PO's en producenten leveren collectief een bijdrage aan het behoud van biodiversiteit.

Markttoegang derde landen

In 2021 bouwden we verder aan de toegang tot nieuwe en het openhouden van bestaande exportmarkten. Er was markttoegang voor witloof in Mexico, voor hardfruit in Colombia en voor vruchtgroenten in de Euraziatische Economische Unie. Dankzij een geslaagde online inspectie werd de toegang voor Belgische peren in China verzekerd. We zetten ook samen met de leden, de ketenpartners en de betrokken overheidsdiensten de voorbereidingen verder om te kunnen beantwoorden aan de invoereisen van het Verenigd Koninkrijk – als gevolg van de Brexit.

Exporteren is een must voor de economische duurzaamheid van de coöperatief georganiseerde groente- en fruitsector. Terwijl export naar andere lidstaten van de Europese Unie een traditie is, blijft het een uitdaging om markttoegang te krijgen en te behouden in derde landen. Via intern overleg met de leden en extern overleg met diverse organisaties volgen we de ontwikkelingen in handels-, producttechnische en logistieke voorwaarden om zo de afzet in derde landen te bevorderen.

We overleggen actief met het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV), de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken en de Federale Overheidsdienst Economie. Daardoor krijgen we zicht op potentiële markttoegang in derde landen, kunnen we een gezamenlijk plan van aanpak opstellen en prinselijke/ economische missies voorbereiden. Voor exportmarkten met specifieke producttechnische bepalingen – fytosanitaire of voedselveiligheidseisen – stellen we sectorale dossiers en procedures op in nauwe samenwerking met de leden, Fresh Trade Belgium, de onderzoeksinstellingen en de laboratoria. Zo krijgen groenten en fruit toegang tot nieuwe markten, mits de nodige goedkeuring van het FAVV en/of de betrokken overheidsdiensten van de derde landen.

De vereisten voor de export van Belgisch hardfruit naar specifieke derde landen waaraan producentenorganisaties, producenten, pakstations en exporteurs moeten voldoen, zijn opgenomen in de sectorprocedure SP-Export-014. Begin 2021 is versie 8 van deze sectorprocedure goedgekeurd door het FAVV. Het toepassen van de vereisten geeft toegang tot de markten van Brazilië (peren), Canada (peren), Colombia (appelen en peren), Israël (appelen en peren), Mexico (appelen en peren), Thailand (appelen) en Vietnam (appelen en peren). Tijdens het groei- en exportseizoen coördineren we de toepassing van de sectorprocedure door de betrokken producentenorganisaties.

In de Euraziatische Economische Unie bleef het invoerverbod van de Russische Federatie ook in 2021 gelden. Voor de andere landen – Armenië, Kazachstan, Kirgizië, Wit-Rusland – hebben we, op vraag van de betrokken leden en rekening houdend met de gewijzigde importeisen, een monitoring protocol opgesteld voor paprika en tomaat. Sinds 2021 komen enkel nog producten van aangemelde producenten die voldoen aan de monitoring in aanmerking voor export naar die landen.

Na de markttoegang voor peren in 2019 en voor appelen in 2020 was er in 2021 ook markttoegang voor Belgisch witloof in Mexico. Op vraag van de leden hebben we in het voorjaar van 2019 een voorstel van technisch dossier ingediend bij het FAVV. Na goedkeuring door het FAVV werd de Spaanse versie overgemaakt aan de Mexicaanse counterpart. Het FAVV maakte onze antwoorden op de gevraagde verduidelijkingen en aanvullingen stipt over aan Mexico. Na de officiële Mexicaanse publicatie van de fytosanitaire invoereisen kreeg witloof markttoegang in de zomer 2021.

“

EXPORTEREN IS
EEN MUST VOOR
DE ECONOMISCHE
DUURZAAMHEID VAN
DE COÖPERATIEF
GEORGANISEERDE
GROENTE- EN
FRUITSECTOR.

De vereisten voor de export van Belgische peren naar China zijn opgenomen in een officieel protocol. Op uitdrukkelijke vraag van de Chinese overheidsdiensten vond op 22 maart 2021 een online inspectie plaats. Eind 2020 had China reeds bericht over extra maatregelen en mogelijke inspecties omwille van de COVID-19-pandemie. Er volgde een uitgebreide communicatie over het opzet en de aanpak van de inspecties. Uiteindelijk selecteerde China twee producenten en twee pakstations voor een online inspectie. De betrokken operatoren, de producentenorganisaties, het VBT en het FAVV bereidden dit gezamenlijk voor. De coördinatie en opvolging door de lokale FAVV-attaché was daarbij uiterst waardevol. Na de inspectie heeft China de nieuwe lijst van operatoren gepubliceerd – producenten en pakstations waarvan peren geëxporteerd kunnen worden naar China.

In de loop van 2021 bleven we ook expliciet aandacht besteden aan de Brexit, waarbij het Verenigd Koninkrijk op 31 januari 2020 officieel de Europese Unie verliet. Tot eind 2020 volgde een transitieperiode waarin de handel onveranderd bleef, maar vanaf 2021 zijn er specifieke invoereisen van kracht. Vanaf midden 2022 zijn de nieuwe bepalingen voor groenten en fruit in de praktijk van toepassing. We blijven de relevante ontwikkelingen opvolgen en onze leden hierover informeren. Zich accuraat voorbereiden blijft voor hen de belangrijkste boodschap.

VERBOND VAN BELGISCHE TUINBOUWCOÖPERATIES

Tiensevest 136 – B-3000 Leuven
www.vbt.eu – info@vbt.eu – T 016 20 00 80